

ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของ
พระสังฆาธิการในเขตอำเภอจันทาร จังหวัดร้อยเอ็ด*

Buddhist Monks' Opinions on Administrative Performances of
Monk Executives in Changan District, Roi Et Province

พระสุริยา จารุธมโม (หงษ์ชุมแพ)

Phra Suriya Jaruthammo (Hong Chumphae)

ไพรัช ชื่นชมภู

Phairat Chomphu

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University

E-mail: Suriya @gmail.com

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในเขตอำเภอจันทาร จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจันทาร จังหวัดร้อยเอ็ดของพระสงฆ์ที่มีอายุ พรรษา และวุฒิการศึกษาต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจันทาร จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยแบบคุณภาพและปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระสงฆ์มีรายชื่อในทะเบียนวัด อำเภอจันทาร จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 159 รูป กำหนดขนาดตัวอย่างโดยวิธีเทียบตารางของเครจซีและมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W. Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ห้าระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA :F- test) และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ประกอบการวิเคราะห์การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview) สัมภาษณ์ผู้รู้หรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview) โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Selection) ได้แก่ พระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอจันทาร จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 7 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ได้แก่แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) กล้องถ่ายรูปและเทปบันทึกเสียง

* Received 24 July 2019; Revised 17 August 2019; Accepted 26 September 2019

คำสำคัญ: ความคิดเห็นของพระสงฆ์, บทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์, พระสังฆาธิการ

Abstract

The objectives of the research were : 1) to study the opinions of the monks on the role of the monastic administration in district 2) to compare the opinions on the role of the monk's administration in district Roi et T3) to study the suggestions for the development of the role of monks in the administration of monks in district Roi et Research samples include: The monks were listed in the register of Changan District, Roi Et Province. RV Krejcie and DW Morgan. The tool used in this study was a five-level rating scale questionnaire. The reliability of the questionnaire was 94 items. Used in data analysis including mean, percentage, and standard deviation. One-way ANOVA (F-test) and computer-analytical software. Qualitative Research is an in-depth interview, interview, or key informant interview, with a purposive selection monk in changan district the instruments used in the interview were semi-structured interview. Semistructured or guided interviews, cameras and tape recorders.

Keywords: Buddhist Monks' Opinions, Administrative Performances, Monk Executives

บทนำ

วัดที่จะมีความเจริญได้นั้นจะต้องมีระบบการบริหารที่ดีในทุกๆด้าน พระสังฆาธิการจึงมีภารกิจสำคัญในการที่จะบริหารกิจการวัดในความรับผิดชอบของตนโดยให้ครอบคลุมภารกิจทั้ง 6 ด้านคือ ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการสาธารณูปการ และด้านการ สาธารณสงเคราะห์พระสังฆาธิการจึงมีหน้าที่ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการจรรโลงพระพุทธศาสนา และช่วยสงเคราะห์ประชาชนตามหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย และกฎหมายพระศาสนา พระพุทธศาสนาจะรุ่งเรืองและพัฒนาไปได้นั้นพระสังฆาธิการ จึงมีหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการวัด (คณะนิติบัญญัติและ สุนทรณ จันทบุตร, 2545)

ปัจจุบันพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด มีความแตกต่างกัน ทั้งด้านอายุด้านพรรษา ระดับการศึกษาทั้งด้านสามัญ และทางธรรม หลายรูปยังไม่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบางรูปสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท บางรูปปกครองวัดขนาดเล็ก บางรูปปกครองวัดขนาดใหญ่ ทำให้มีความแตกต่างในการบริหาร ขาดงบประมาณ และ

ขาดเอกภาพในการทำงานอยู่ไม่น้อย การบริหารจัดการวัดมิได้เป็นไปในลักษณะองค์รวมของสงฆ์แต่จะเป็นเรื่องของเจ้าอาวาส ซึ่งบางวัดมีเพียงพระสังฆาธิการเพียงรูปเดียวโดยเห็นได้จากการที่การไม่มีคณะทำงาน ไม่มีองค์กรมาตรวจสอบการทำงานอย่างจริงจัง เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบลและเจ้าอาวาสมีอำนาจสูงสุดในการปกครองวัดทำให้พระสังฆาธิการมีวิธีการบริหารที่แตกต่างกัน ผลของการบริหารกิจการคณะสงฆ์จึงมีความหลากหลาย และที่สำคัญคือการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการดังกล่าว ยังไม่มีการศึกษาวิจัยว่าการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเขตอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด (สำนักงานเจ้าคณะอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด, 2558)

ผู้วิจัยเห็นว่า พระสังฆาธิการในเขตอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ควรได้รับการพัฒนาในด้านความรู้ให้มากขึ้น ทราบและตระหนักถึงภารกิจในการบริหารจัดการวัดในการปกครองทราบถึงการแสดงบทบาทในการพัฒนาการบริหารจัดการวัด เข้าใจปัญหาและอุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการสามด้าน คือ 1) ด้านการปกครอง 2) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และ 3) ด้านการสาธารณูปการ จึงมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด สามด้านดังกล่าว เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน และพัฒนาการบริหารจัดการวัดในเขตอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการวัดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ของพระสงฆ์ที่มีอายุพรรษา และวุฒิการศึกษาต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) และใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้ 1) ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ พระสงฆ์ในเขตอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

จำนวน 270 รูป 2) ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจันทาร จังหวัดร้อยเอ็ด ตามกำหนดในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และกฎหมายธรรมนูญฉบับที่ 23 (พ.ศ. 2541) ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ผู้วิจัยได้บูรณาการเป็นสามด้านคือ ด้านการปกครอง ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และด้านการสาธารณูปการ

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ วัดฝ่ายมหานิกายที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอจันทาร จังหวัดร้อยเอ็ดจำนวน 74 วัด

3. ขอบเขตระยะเวลาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-31 กรกฎาคม 2559

ขอบเขตการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้ 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือผู้รู้ (Key Informants) ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หรือผู้รู้ (Key Informants) ซึ่งเป็นพระสงฆ์ในอำเภอจันทาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้วิธีเจาะจงจำนวน 7 รูป และ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) แบบสัมภาษณ์เครื่องบันทึกเสียง (Tape Record) และกล้องบันทึกภาพ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจันทาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่าพระสงฆ์เห็นด้วยกับบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจันทาร จังหวัดร้อยเอ็ด ว่ามีประสิทธิภาพ เช่นมีความสามารถในการควบคุมดูแลพระภิกษุสามเณรในปกครองให้สงบเรียบร้อย การบริหารจัดการกิจการของวัดเช่นบัญชีรายรับ-รายจ่ายเป็นไปด้วยดีมีการจัดประชุมพระภิกษุสามเณรเพื่ออบรมสั่งสอนด้านข้อวัตรปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัย มีการฝึกอบรมพระภิกษุสามเณรให้มีความรู้และวิธีการเผยแผ่ธรรมะ มีการจัดให้มีการบรรยายธรรมทางวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์มีพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เอื้อและส่งเสริมต่อการจัดกิจกรรมและมีการจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนั้น มีการกำจัดของเสียการจัดการขยะรวมทั้งมีระบบและอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัยในบริเวณวัด มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของชุมชนที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ และมีการจัดการระบบสาธารณูปโภคภายในวัดเช่นน้ำประปาไฟฟ้าให้เรียบร้อย ผลการวิจัยประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพระเกษมศักดิ์วรสุโข (อาสนทอง) (2553) ที่ได้วิจัย ความคิดเห็นของพระภิกษุต่อบทบาทพระสังฆาธิการต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ผลการวิจัยพบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของพระวิฑูรย์ฐานเมธี (บุญพร้อม) (2553) ที่ได้วิจัยความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดหนองบัวลำภูผลการวิจัย พบว่า โดยรวม อยู่ใน

ระดับมาก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับพระมหาไพฑูรย์ฐิตธมโม (อยู่มีทรัพย์) (2555) ที่ได้วิจัยความคิดเห็นของคณะสงฆ์ที่มีต่อบทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานีผลการวิจัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสมควร วทชนสุธีที่ได้วิจัยความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับพระธนดล นาคพิพัฒน์ (2551) ที่ได้วิจัยความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดบุรีรัมย์ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สรุป

ผลการวิจัยความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 159 คนส่วนใหญ่อายุสูงกว่า 50 ปี จำนวน 69 รูป คิดเป็นร้อยละ 43.40 มีอายุพรรษา 1-5 พรรษา จำนวน 78 รูป คิดเป็นร้อยละ 49.10 มีระดับการศึกษา อนุปริญญา/ปวส. และสูงกว่า จำนวน 77 รูป คิดเป็นร้อยละ 48.43

2. ผลการวิเคราะห์ผลการวิจัยความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทั้งสามด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการสาธารณูปการ ด้านการปกครอง และด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปผลได้ดังนี้

2.1 ด้านการปกครอง พบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือข้อ 1 ที่ว่า “การควบคุมดูแลพระภิกษุสามเณรในปกครองให้สงบเรียบร้อย” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 10 ที่ว่า “การควบคุมดูแลและส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรมแก่พระภิกษุสามเณรอย่างทั่วถึง”

2.2 ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือข้อ 5 ที่ว่า “ฝึกอบรมพระภิกษุสามเณรให้มีความรู้และวิธีการเผยแผ่ธรรมะ” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “มีความยืดหยุ่นและหลากหลาย ที่จะสนองต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา”

2.3 ด้านการสาธารณูปการ พบว่า ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือข้อ 10 ที่ว่า “มีการกำจัดของเสียการจัดการขยะรวมทั้งมีระบบและอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัยในบริเวณวัด” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “การควบคุมดูแลและปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุภายในวัด”

ผลการทดสอบสมมติฐานความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ของพระสงฆ์อายุพรรษา และวุฒิการศึกษาต่างกัน ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1 พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่าพระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

สมมติฐานที่ 2 พระสงฆ์ที่มีอายุพรรษาต่างกัน มีความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกัน มีความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและด้านไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

สมมติฐานที่ 3 พระสงฆ์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในเขตอำเภอจังหาร เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยสามอันดับแรกมีดังนี้ควรมีการจัดประชุมพระภิกษุสามเณรเพื่ออบรมสั่งสอนด้านข้อวัตรปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัยเป็นประจำควรจัดให้มีการบรรยายธรรมทางหอกระจายข่าวของหมู่บ้านทุกวันพระ และควรเป็นสถานที่ให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์เมื่อมีผู้ประสบภัย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยบทบาทของพระสังฆาธิการต่อการสนับสนุนการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของพระสงฆ์ในการต่อการปกป้องคุ้มครองพระพุทธรูป

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์

เอกสารอ้างอิง

คณะนิตยจันทบุตรและสุบรรณ จันทบุตร. (2545). หลักการบริหารและการจัดการวัดในยุค

โลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.

พระเกษมศักดิ์วรสุโข (อาสนทอง), (2553). ความคิดเห็นของพระภิกษุต่อบทบาทพระสงฆ์ในการต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธนดล นาคพิพัฒน์. (2551). การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาไพบุลย์ฐิตธมโม (อยู่มีทรัพย์). (2555). ความคิดเห็นของคณะสงฆ์ที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระวิฑูรย์ฐานเมธี (บุญพร้อม). (2553). การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สำนักงานเจ้าคณะอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด. (2558). ข้อมูลคณะสงฆ์อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด.ร้อยเอ็ด : สำนักงานเจ้าคณะอำเภอจังหาร.